

Sonja Šmuc
je izvršna direktorica Združenja
Manager.

Po čem si bomo zapomnili 2009?

Dobri zlati stari časi. Problem z zlatimi obdobji je v tem, da se zavemo, da smo živeli v enem takih šele potem, ko se je nekaj drastično spremenilo na slabše. Leto 2009 je globalno gledano eno najslabših v življenju sedaj živečih generacij. Je leto, v katerem so padle mnoge maske, ali kot se je izrazil nekdo: Konjunktura je kot plima; ko se morje umakne, se prikažejo čeri. Ko so pred letom dni čez noč padli Lehman Brothers (po internetu je krožila feministična šala, da bi bile posledice bistveno blažje, če bi banko vodile sestre Lehman), se je sprožila recesija, ki je hipoma zajela ves svet. Vsaka država je imela svoje čeri.

Nobelov nagradjenec Paul Krugman verjame, da se je svet ognil čelnemu trčenju. Vlade so se odzvale, rešile so finančni sistem (ki pa se ni kaj veliko naučil in si prizadeva, da bi se stvari vrnilo na stare tire) in povečale javno porabo. Naredile so stvari, ki jih leta 1929 niso, ker niso imele izkušenj in ker je bil vpliv javnega sektorja zane-marljiv. Tako se nova velika depresija

ne bo ponovila, bo pa zato na sporedu dolga, boleča in razočaranja polna pot okrevanja. V posameznih državah že sporočajo, da so zunaj recesijskega območja, toda zaustavitve padanja BDP mnogi ne bodo občutili. Kljub statistično dobri novici bodo delovna mesta še naprej izginjala, podjetja pa ugašala. Preden se bodo trendi zaposlovanja spet obrnili navzgor, lahko mine tudi poldrugo leto, ugotavlja dr. Paul Krugman, ki ravno zato poudarja, da se bodo razlike med državami kazale v načinu, kako lajšajo stiske ljudi. Evropejci smo pri tem v prednosti.

Toda tudi v Sloveniji je recesijska oseka razkrila ostre čeri. V marsikateri panogi so neto plače na spodnji meji omogočanja dostojnega življenja. Ko so se v najbolj prizadetih delovno-intenzivnih podjetjih te znižale, so se ljudje znašli stisnjeni v kot. Slovensko delo je preprosto preveč obdavčeno in na tej čeri se lahko razbije še kakšna podjetniška ladja. Druga visoko štrleča čer je pomanjkanje primernih alternativnih delovnih mest, ker se v razvoj ni dovolj

vlagalo. Ko k temu dodamo še interese posameznih skupin, ugotovimo, da so mnogi vzeli načelo 'vzemi, dokler je še kaj vzeti' za svojega. Sodniki želijo poračune plač, čeprav sodni sistem po nikogaršnjih merilih ne dela učinkovito; plače v javnem sektorju so porasle, kot da bi bile na steroidih, temu pa ni sledilo kako povečanje produktivnosti; delavci za stroji ne razumejo, kako lahko dobijo enako plačilo, če jih država subvencionira, da sedijo doma, kot če delajo; mnogi managerji so se zapletli v nevarne lastniške igre ...

Dojeti bo treba, da če se je svet izognil čelnemu trčenju, to še ne pomeni, da bo vse dobro tudi v Sloveniji. Lahko pa je z odkritim socialnim dialogom, občutkom za najbolj prizadete skupine in brez mahanja z absolutno solidarnostjo. Tudi intelektualni del družbe, od katerega je najbolj odvisna prihodnost vsake družbe, mora dobiti svoj del razumevanja, spodbud in spoštovanja. Bodimo odkriti: drug drugega potrebujemo. To bi bilo lepo spoznanje za leto 2009. ■